

GMINA BARANÓW

Urząd Gminy w Baranowie
ul. Armii Krajowej 87
96-314 Baranów

Tel. kont. (46) 858-13-50
Fax. (46) 856-03-24
<http://www.gmina-baranow.pl>
e-mail: urząd@gmina-baranow.pl

Baranów, 30 czerwca 2022r.

Do:

**Centralny Port Komunikacyjny Sp. z o.o.
Al. Jerozolimskie 142B, 02-305 Warszawa**

WNIOSEK

do konsultacji społecznych w sprawie budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania

W związku z okolicznością, że Spółka Centralny Port Komunikacyjny ogłosiła dobrowolne konsultacje społeczne w ramach prac nad przygotowaniem raportu oddziaływania na środowisko do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej dla przedsięwzięcia pn. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z urządzeniami i obiektami niezbędnymi do jego funkcjonowania; niniejszym w imieniu Gminy Baranów podnoszę, co następuje.

1. Sposób organizacji i termin konsultacji społecznych

Wariant inwestorski Centralnego Portu Komunikacyjnego, który będzie elementem wniosku o decyzję środowiskową, wraz z dwoma wariantami alternatywnymi, został ogłoszony 14 czerwca 2022 r., zaś terminy dobrowolnych konsultacji zostały wyznaczone na 15-30 czerwca 2022 r.

W związku z powyższym, zwracamy uwagę, że termin i sposób przeprowadzania ww. konsultacji są niedopuszczalne.

Jednym z podstawowych aktów prawnych, regulujących udział mieszkańców w życiu publicznym, jest Europejska Karta Samorządu Lokalnego (EKSL), uchwalona przez Stałą Konferencję Gmin i Regionów Rady Europy 15 października 1985 roku. Polska ratyfikowała ją 26 kwietnia 1993 roku, włączając jednocześnie do polskiego porządku prawnego i czyniąc źródłem powszechnie obowiązującego i

bezpośrednio stosowanego prawa. Konwencja ta jest jednoznacznym dowodem, że jej podjęcie wynikało z ducha „demokracji i obywatelskości” jako kluczowych wartości ideowych ładu europejskiego. Karta uznaje możliwość odwołania się do zgromadzeń obywateli, referendum lub każdej innej formy bezpośredniego uczestnictwa obywateli, jeżeli ustawa dopuszcza takie rozwiązanie (art. 3). Z punktu widzenia konsultacji ważny jest fakt, że EKSL mówi wprost, że społeczności lokalne powinny być konsultowane zawsze, gdy jest to możliwe, we właściwym czasie i trybie, w przypadku opracowywania planów oraz podejmowania decyzji w kwestiach bezpośrednio ich dotyczących (art. 4 ust. 6).

Wagę konsultacji podkreślają również postanowienia Komisji Europejskiej, która 11 grudnia 2002 r. ustaliła ogólne zasady i standardy konsultacji publicznych¹. Nadrzędnym celem tych rozwiązań było przede wszystkim pogłębienie otwartości i dostępu do instytucji unijnych. Podstawowe zasady ustalone przez Komisję to:

- uczestnictwo;
- otwartość i odpowiedzialność;
- efektywność;
- spójność.

Za **minimalne standardy prowadzenia konsultacji** uznane zostały między innymi:

- dostęp do informacji dotyczących procesu konsultacji;
- zapewnienie wszystkim zainteresowanym dostępu do procesu konsultacji;
- **odpowiedni czas na zgłaszanie uwag i opinii (8 tygodni na uwagi pisemne i minimum 20 dni na zaproszenie na publiczne spotkanie).**

Również w przepisach polskiego prawa udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji środowiskowych określony jest w ustawie o z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jej przepisy zakładają aktywność zainteresowanych mieszkańców od samego początku planowania inwestycji. W ustawie tej wskazano bowiem, że przed wydaniem decyzji wymagających udziału społeczeństwa organ właściwy do wydania decyzji, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informacje o: 1) przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko; (...) 5) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu; 6) możliwości składania uwag i wniosków; 7) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 30-dniowy termin ich składania.

¹ Towards a reinforced culture of consultation and dialogue – General principles and minimum standards for consultation of interested parties by the Commission, COM (2002) 704, wersja ostateczna, dostępna na stronie: http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2002/com2002_0704en01.pdf. 31 Dz. U. z 2003 r. Nr 78, poz. 706.

Również opracowany w Ministerstwie Cyfryzacji przez ekspertów społecznych i przedstawicieli administracji Kodeks Konsultacji zawiera zasady konsultacji rekomendowane do stosowania, tj.: dobra wiara, powszechność, przejrzystość, responsywność, koordynacja, przewidywalność i poszanowanie interesu ogólnego.

Gmina Baranów wskazuje, że w postępowaniu dobrowolnych konsultacji jest realizowana jedynie zasada powszechności. Pozostałe kryteria nie są brane pod uwagę w procedurze konsultacji społecznych przy realizacji inwestycji CPK, wymagającej uzyskania decyzji środowiskowych.

Szczególnie rażąca jest długość terminu konsultacji wynosząca 14 dni, podczas gdy unijne regulacje wskazują na minimalny standard czas trwania konsultacji o długości 8 tygodni, a polskie przepisy dotyczące znacznie mniejszych inwestycji niż Centralny Port Komunikacyjny – 30 dni.
Wobec powyższego, wnosimy o wydłużenie terminu konsultacji do 31 sierpnia 2022 r

Chcemy Państwu również wskazać, że punkty konsultacji dostępne w miejscowościach siedzib powiatów, tj. Grodzisku Mazowieckim (w Galerii Grodova), Sochaczewie (Odeon Kino&Cafe) oraz Żyrardowie (Centrum Kultury) są mało komfortowe dla osób chcących z nich skorzystać. W szczególności w Galerii Grodova konsultacje odbywają się w zgiełku w galerii handlowej, przy małym stoliku, często na stojąco, z jedną ulotką – w takich warunkach brak jest możliwości wypełnienia ankiety, a często ankieta nie jest nawet dostępna.

Zwracamy uwagę, że dużo mieszkańców Gminy Baranów to osoby starsze, nie korzystające z internetu. Celem przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu uniemożliwiającemu zabranie przez nich głosu, należałoby przewidzieć w stosunku do osób wykluczonych cyfrowo – poinformowanie ich za pomocą środków komunikacji dostosowanych do ich sytuacji oraz sposób zgłaszania przez nich uwag dostosowany do ich możliwości.

Wreszcie w naszej ocenie zakres konsultacji jest zbyt obszerny i powinien zostać podzielony na działy merytoryczne poświęcone jednemu zagadnieniu. Przedstawione warianty są ubogie w informacje i nie zawierają wielu istotnych elementów np. obiektów inżynierskich, infrastruktury technicznej, urządzeń ochrony środowiska, nieruchomości dla mieszkańców itd.

Wnosimy o podział konsultacji na etapy poświęcone konkretnym zagadnieniom.

Przed wyznaczeniem terminów konsultacji powinny zostać również zorganizowane spotkania z mieszkańcami wyjaśniające wszelkie kwestie i wskazujące na to, jakie warianty były rozważane i jakie jest uzasadnienie przedstawianych rozwiązań.

Wnosimy o zorganizowanie stosownych spotkań z mieszkańcami.

2. Trasy projektowanych linii kolejowych

Po raz pierwszy w materiale informacyjnym w ramach konsultacji społecznych w zakresie przygotowania raportu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zostały przedstawione trasy kolejowe oraz przystanki kolejowe na terenie Gminy Baranów.

Zwracamy uwagę, że do chwili wyłożenia materiału informacyjnego w czerwcu 2022 roku, Gmina Baranów była „białą plamą” na mapach inwestycyjnych Centralnego Portu Komunikacyjnego. Gmina Baranów była wyłączona z jakichkolwiek opracowań na każdym etapie projektowanych ustaleń, w związku z czym nie brała udziału w konsultacjach (podczas gdy inne gminy uczestniczyły w konsultacjach kilku wariantów linii kolejowych na swoim terenie). Takie wykluczenie Gminy Baranów z konsultacji na wcześniejszym etapie w połączeniu z krótkim obecnym terminem konsultacji dla projektowanych linii kolejowych na terenie Gminy Baranów stanowi zaprzeczenie zasady równości wobec prawa i uniemożliwia pełną analizę przedłożonych materiałów informacyjnych.

Podnosimy zatem - po raz kolejny, że projektowane korytarze kolejowe związane z budową Węzła Kolejowego CPK w znaczący sposób podzielią teren Gminy Baranów i doprowadzą do degradacji ładu przestrzennego. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poszczególnych obszarów gminy, jak i również w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydawanych na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, nie ma żadnych zapisów mówiących o możliwości przeprowadzenia jakichkolwiek uciążliwych inwestycji infrastrukturalnych. Trasowanie linii kolejowych w przebiegach zaproponowanych przez Spółkę nie leży w interesie Gminy i jej mieszkańców. Proponowane warianty linii kolejowych niszczą nieodwracalnie gminne i prywatne długoletnie plany inwestycyjne oraz chroniony i unikalny przyrodniczo charakter terenu gminy.

Gmina Baranów wyraża stanowczy sprzeciw wobec wszystkich przedstawionych przebiegów linii kolejowych na terenie Gminy Baranów.

Z przedstawionego dokumentu wynika wiele niewiadomych, w tym brak możliwości zapoznania się uzasadnieniem przebiegu tras, uzasadnieniem ich ilości, nie mówiąc już o wiarygodnej dokumentacji projektowej. Z informacji, które przedstawiono można wyciągnąć wnioski, że realizacja przygotowanych wariantów tras kolejowych spowoduje:

- zablokowanie rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
- nieplanowany podział urbanistyczny gminy zaburzający kierunki jej rozwoju,
- wywłaszczenia i wysiedlenia mieszkańców naszej gminy,
- negatywny wpływ na środowisko, ogromne i nieodwracalne straty w środowisku, siedliska dzikich zwierząt oraz ich szlaki migracji, ochronę gruntów rolnych,
- negatywny wpływ na warunki życia mieszkańców, duże natężenie hałasu wpływające negatywnie na społeczność naszej gminy i znaczący spadek wartości nieruchomości, a zwłaszcza nieruchomości położonych na terenach bezpośrednio nieobjętych planowaną inwestycją, które pozostaną własnością mieszkańców,
- zaniechanie produkcji rolniczej, likwidację miejsc pracy.

Planowane położenie Centralnego Portu Komunikacyjnego oraz inwestycji towarzyszących będzie wiązało się z koniecznością wysiedlenia wielu mieszkańców Gminy Baranów, podczas gdy **do tej pory nie opracowano mechanizmu, który zapewniłby odpowiednią ochronę dla osób wywłaszczonych, zwracając im koszty wywłaszczenia nieruchomości**, utraconych korzyści, w sposób pozwalający im na rozpoczęcie życia gdzie indziej. W związku z ogromnym terenem, który ma zostać przekształcony na potrzeby Centralnego Portu Komunikacyjnego dojdzie także do degradacji ładu przestrzennego, który pod względem społecznym oraz infrastrukturalnym nie jest w żaden sposób przygotowany na tak głęboką ingerencję. Spowoduje to również znaczne dolegliwości dla mieszkańców, którzy nie zostaną wysiedleni, w postaci znaczącego ograniczenia dostępu do potrzebnej infrastruktury. Również ważnym aspektem związanym z budową dróg i trakcji kolejowej, projektowanych przez CPK, jest kwestia ich wpływu na rolnictwo Polski i stabilność polskiej gospodarki żywnościowej. Wiele terenów, które mają przecinać projektowane drogi i linie kolejowe, są terenami o charakterze rolniczym. Utrata tych gruntów będzie nieodwracalna dla Państwa Polskiego, ponieważ wiele aktualnie prosperujących gospodarstw rolnych, nie podejmie dalszej działalności w innym regionie, ze względu na brak takiej możliwości.

3. Pytania do dokumentów

Poniżej przedstawiamy szczegółowe pytania dotyczące materiału informacyjnego w ramach konsultacji społecznych w zakresie przygotowania raportu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

- Na jakich zasadach określono przebieg tras kolejowych i lokalizację przystanków kolejowych?
- Czy taka długość linii kolejowych jest niezbędna?
- Na jakich nieruchomościach – publicznych czy prywatnych zostały przewidziane drogi dojazdowe i techniczne?
- Czy istniejące linie elektroenergetyczne 110 kV oraz 220 kV po ich przełożeniu będą mieć naziemny czy podziemny przebieg?
- Czy zostały przeprowadzone szczegółowe badania i analizy (jeśli tak, wnosimy o udostępnienie), czy odprowadzenie wód bytowych/oczyszczonych z terenu lotniska do Pisi/Bzury nie spowoduje problemów z ujęciami wody pitnej?
- Czy ze względu na okoliczność, że główny zbiornik wód podziemnych znajduje się na terenie Gminy Baranów, okoliczność, że stacja kolejowa będzie na głębokości ok 12 m p.p.t. w tunelu nie spowoduje zachwiania gospodarki wodami powierzchniowymi i podziemnymi?
- Kiedy, jakie i gdzie były przeprowadzane na terenie Gminy Baranów badania?

Gmina Baranów zastrzega możliwość dalszego składania uwag i zadawania pytań do materiału informacyjnego.

Z poważaniem,

Wojt Gminy Baranów

Agata Trzop-Szczypiorska